Eastern Partnership
ROAD SAFETY OBSERVATORY

Funded by
the European Union

IULIE 2025

SIGURANȚA RUTIERĂ ÎN PARTENERIATUL ESTIC DIN PUNCT DE VEDERE AL DATELOR – 2025

VALOAREA STATISTICĂ A VIEȚII ÎN CONTEXTUL SIGURANȚEI RUTIERE PENTRU ȚĂRILE PARTENERIATULUI ESTIC

Întocmit de Echipa de prelucrare a datelor din cadrul Observatorului de siguranță rutieră a Parteneriatului Estic (EaP RSO):
Mariam Lobjanidze,
Elene Seturidze,
Tatia Khidasheli

DISCLAIMER

Acest document a fost elaborat cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acestui document este responsabilitatea exclusivă a Observatorului pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) și nu poate fi considerat în niciun caz ca reflectând poziția Uniunii Europene.

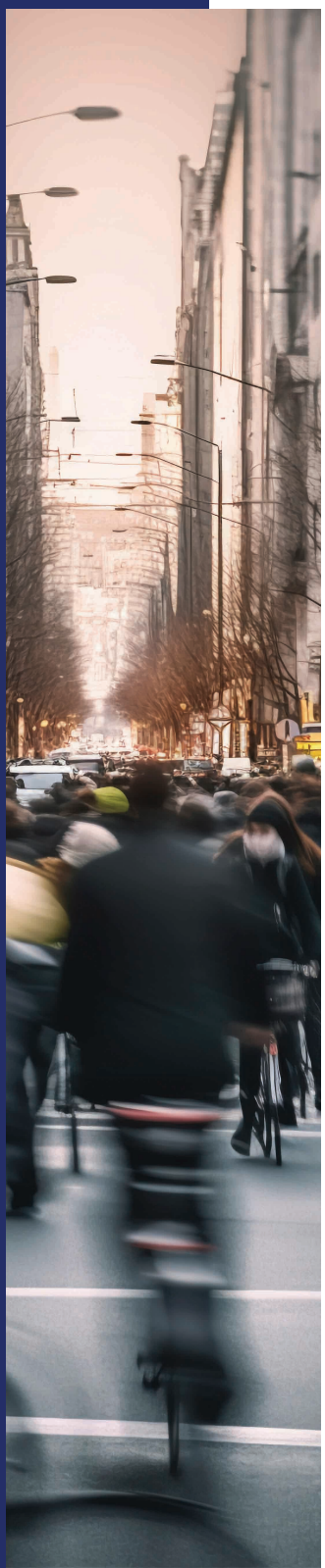

INTRODUCERE

Traumatismele și decesele rutiere rămân o provocare majoră pentru sănătatea publică și economia țărilor din Parteneriatul estic (EaP), reprezentând o povară semnificativă pentru familii, comunități și economiile naționale. Pentru a elabora politici eficiente și a aloca resursele în mod eficient, este esențial să se înțeleagă nu numai costul uman, ci și costul economic al accidentelor rutiere mortale. O abordare vast utilizată în acest scop este Valoarea unei vieți statistice (VSL) — o estimare a valorii monetare pe care societatea o alocă reducerii riscului de deces.

METODOLOGIE ȘI ESTIMĂRI VSL PENTRU ȚĂRILE PARTENERIATULUI ESTIC

Această prezentare oferă estimări VSL pentru Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina, obținute utilizând o metodologie a transferului de valoare. OCDE identifică această metodă ca fiind cea mai transparentă, cu un nivel de fiabilitate comparabil cu cel al abordărilor mai complexe bazate pe funcții. Un studiu recent realizat de Wijnen, Dahdah și Pkhikidze utilizează această abordare și include estimări VSL actualizate pe baza studiilor efectuate în 32 de țări din întreaga lume . Această metodă permite adaptarea estimărilor VSL existente din țările cu venituri mici și medii la contextele locale, prin ajustarea la nivelurile veniturilor naționale ale țărilor. Deși nu înlocuiește cercetarea primară specifică fiecărei țări, transferul de valoare oferă un punct de plecare practic și relevant din punct de vedere politic pentru evaluările economice în contexte în care datele locale sunt limitate.

[1] Wim Wijnen, Said Dahdah & Nino Pkhikidze (22 apr. 2025): The value of a statistical life in the context of road safety: a new value transfer approach, Traffic Injury Prevention (Valoarea statistică a vieții în contextul siguranței rutiere: o nouă abordare a transferului de valoare, Prevenirea Vătămărilor în Trafic).

Graficul prezintă venitul național brut (VNB) pe cap de locuitor în USD în cinci țări din Parteneriatul estic, alături de VNB mediu pe cap de locuitor în țările cu venituri mici și medii (LMIC), care se ridică la 5.909 USD (pentru LMIC în care au fost realizate studii privind VSL). Dintre țările enumerate, Armenia are cel mai mare VNB pe cap de locuitor, de 6.840 USD, urmată îndeaproape de Georgia (6.710 USD) și Azerbaidjan (6.670 USD). Moldova depășește, de asemenea, media LMIC, cu un VNB pe cap de locuitor de 6.250 USD. Cu toate acestea, Ucraina, cu 4.980 USD, se situează sub media LMIC (Banca Mondială, 2023). Aceste niveluri ale venitului sunt un element cheie pentru estimarea valorii statistice a vieții (VSL) utilizând metodologia transferului de valoare, în care VSL este de obicei scalată proporțional cu venitul național.

Graficul 1. VNB pe cap de locuitor în țările Parteneriatului estic

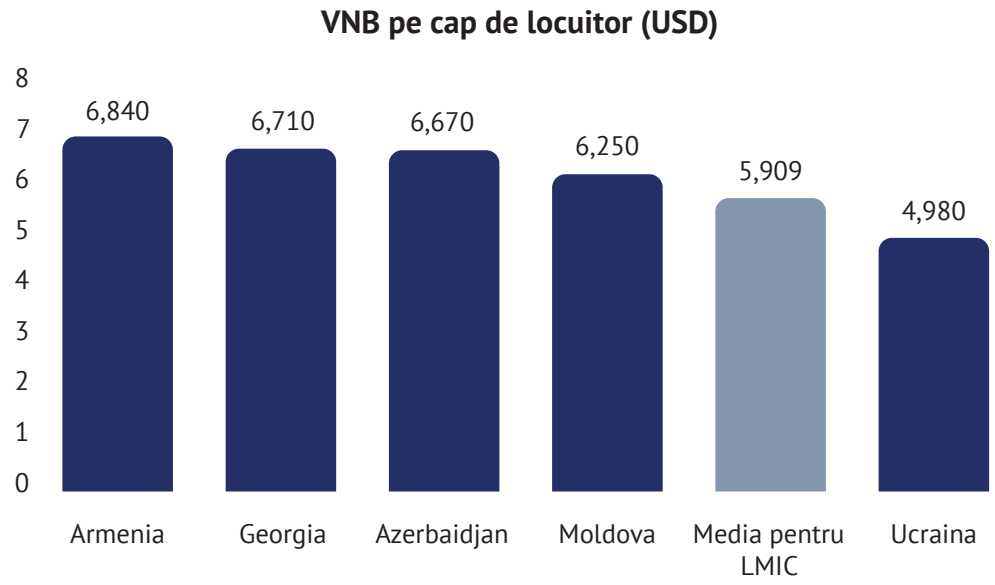

Sursa: Banca Mondială, 2023

Dintre cele cinci țări, Moldova înregistrează cea mai mare valoare statistică a vieții (VSL) estimată la aproximativ 447,049 USD, urmată îndeaproape de Azerbaidjan și Georgia. Ucraina și Armenia înregistrează estimări VSL corespunzător mai mici, Armenia înregistrând cea mai mică valoare, de 333,589 USD. Aceste cifre oferă un punct de referință monetar util pentru evaluarea beneficiilor economice ale intervențiilor în domeniul siguranței rutiere și contribuie la stabilirea prioritățiilor de investiții în întreaga regiune.

Tabel 1. VSL în țările Parteneriatului estic

	VSL (USD)
Media pentru LMIC	486,849
Moldova	447,049
Azerbaidjan	397,528
Georgia	363,011
Ucraina	335,354
Armenia	333,589

Sursa: Calculele autorului

APLICAREA POLITICILOR ȘI BENEFICIILE ECONOMICE

Estimările servesc două scopuri principale. În primul rând, acestea ajută la evidențierea poverii socio-economice a accidentelor rutiere mortale, oferind o măsură tangibilă a costurilor inacțiunii, adesea neglijate. În al doilea rând, oferă informații esențiale pentru analiza cost-beneficiu (CBA) — un instrument critic pentru evaluarea politicilor și proiectelor de siguranță rutieră. CBA compară beneficiile preconizate ale unei măsuri propuse (de exemplu, vieți salvate, accidentări evitate) cu costurile acesteia, cu scopul de a informa procesul decizional transparent și bazat pe dovezi.

Evaluarea monetară prin VSL permite factorilor de decizie să evalueze compromisurile și să acorde prioritate intervențiilor care au cel mai mare impact asupra siguranței per unitate de investiție. Prin incorporarea VSL în CBA, guvernele și părțile interesate din regiunea Parteneriatului estic pot justifica și orienta mai bine investițiile în infrastructura rutieră, aplicarea legii, educație și alte măsuri de siguranță — salvând, în cele din urmă, mai multe vieți și obținând un raport calitate-preț mai bun.

DESPRE OBSERVATORUL PENTRU SIGURANȚA RUTIERĂ AL PARTENERIATULUI ESTIC

Observatorul pentru siguranța rutieră al Parteneriatului estic (EaP RSO) este o inițiativă comună a celor cinci țări membre ale Parteneriatului estic – Armenia, Azerbaidjan, Georgia, Moldova și Ucraina – cu obiectivul comun de a reduce cu 50 % numărul victimelor accidentelor rutiere până în 2030. Deținem date la nivel național și acționăm ca o forță catalizatoare pentru a consolida colectarea, gestionarea și analiza datelor naționale privind siguranța rutieră. Scopul nostru este de a monitoriza datele privind siguranța rutieră dincolo de cele derivate din accidente și de a împărtăși bunele practici pentru a contribui la crearea unui grup solid de practici bazate pe dovezi, esențiale pentru elaborarea politicilor de siguranță rutieră. Misiunea noastră este de a reduce numărul victimelor accidentelor rutiere prin îmbunătățirea calității colectării sistematice și consolidate a datelor privind decesele și traumatismele grave în accidente rutiere, în conformitate cu cele mai bune practici ale UE și internaționale. Secretariatul tehnic al Observatorului este găzduit de Georgia și este condus de ISET Policy Institute și EASST. Activitatea noastră este finanțată de UE prin Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea (DG NEAR) ca parte a rețelei globale de observatoare regionale pentru siguranța rutieră sprijinite de Banca Mondială.

În esență, EaP RSO funcționează mai mult decât ca un simplu depozit de date – este o platformă globală care încurajează schimbul de bune practici, facilitează elaborarea de politici bazate pe dovezi și promovează coordonarea regională în gestionarea siguranței rutiere. Observatorul se concentrează pe cinci componente cheie: date privind siguranța rutieră, cunoștințe, resurse, instrumente și dezvoltarea rețelei, depunând eforturi pentru standardizarea colectării datelor pe baza protocoalelor CADaS și MiniCADaS, în paralel cu consolidarea capacităților în toate țările partenere. Prin programe de formare specifice, asistență tehnică și implicarea părților interesate, inclusiv a agențiilor guvernamentale, a organizațiilor societății civile și grupurilor de utilizatori vulnerabili ai drumurilor, EaP RSO creează o bază solidă pentru intervenții în domeniul siguranței rutiere bazate pe date concrete, care vor salva, în cele din urmă, vieți și vor reduce costurile economice și sociale devastatoare ale accidentelor rutiere în întreaga regiune a Parteneriatului estic.